

בבית המשפט העליון

רע"ב 7380/20

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

המבקש: עמירם בן אוליאל

נ ג ד

המשיבים: 1. שירות בתי הסוהר
2. מדינת ישראל

בקשת רשות לערער על פסק הדין של בית המשפט המחוזי
בבאר שבע (כבוד השופט ש' פרידלנדר) בעת"א 33307-03-
20 מיום 15.6.2020

בשם המבקש: עו"ד איתמר בן גביר

בשם המשיבים: עו"ד סיון דגן

החלטה

1. המבקש הורשע בבית המשפט המחוזי במסגרת פרשת הרצח בדומא בשלוש עבירות רצח של בני משפחת דוואבשה, בשתי עבירות ניסיון רצח, בשתי עבירות הצתה ובקשירת קשר לפשע ממניע גזעני (וזוכה מחמת הספק מעבירת חברות בארגון טרור). על המבקש נגזר עונש של שלושה מאסרי עולם (במצטבר); 20 שנות מאסר בפועל; ופיצוי כספי בסך כולל של 994,000 ש"ח (על הכרעת הדין וגזר הדין הגיש המבקש ערעור לבית משפט זה; ע"פ 7388/20). טרם הוכרע דינו ועת היה עצור, המבקש לא היה זכאי לקיום קשר טלפוני, בשל היותו עצור בחשד לביצוע עבירות ביטחון (תקנה 22(ג) לתקנות סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) (תנאי החזקה במעצר), התשנ"ז-1997), וביום 16.3.2020 הוא הגיש עתירת אסיר בבקשה להורות למשיב 1, שירות בתי הסוהר (להלן גם: המשיב), לאפשר לו לערוך שיחות טלפון, נוכח המגבלות שהוטלו בעקבות התפרצות מגפת הקורונה ובהן האיסור על ביקור בבית הסוהר. בעתירה התקיימו מספר דיונים, שיפורטו להלן בקצירת האומר. בתשובתם לעתירה מיום 2.4.2020 נציגי המשיב מסרו כי בנסיבות החריגות שנוצרו עקב המגבלות האמורות, אין התנגדות מצד גורמי הביטחון למתן שיחות טלפון למבקש לבני משפחתו המבקרים אותו, בכפוף לנהלי

שירות בתי הסוהר באותה תקופה. בהמשך לעמדה זו נמסר כי אושר למבקש לקיים "שיחה פעם בשבועיים למשך 15 דקות ברמקול ובנוכחות קמ"ן", למשך תקופת החירום ובלבד שלא יהיה מעורב בפעילות שלילית בבית הסוהר. לאחר דיון שהתקיים בעתירה, שבגדרו התבקש המשיב למסור הבהרות בנושאים שפורטו, עדכנו נציגי האחרון כי האישור הקודם שניתן למבקש לקיים שיחת טלפון אחת לשבועיים מקורו בטעות וכי אין מקום לאשר שיחות כאמור על בסיס קבוע.

2. בדיון נוסף שהתקיים בעתירה, הוגשה לעיונו של בית המשפט חוות דעת מטעם שירות הביטחון הכללי מחודש מרץ 2020 שלפיה אין מניעה לאפשר למבקש לקיים שיחת טלפון עם מי מקרובי המשפחה שלו, המורשים לבקרו בשגרה, בכפוף לנהלי המשיב באותה תקופה ושעל בסיסה, כך טענו נציגי המשיב, אושרה למבקש במקור קיום שיחת הטלפון באופן חד פעמי, ובטעות אושרו לו שיחות מעבר לכך. מכל מקום הובהר כי חוות דעת זו אינה נוגעת לקיום התנאים בסעיף 4(ב) לפקנ"צ 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים" (להלן: הפקודה). בהמשך אותו דיון הוגשה לבית המשפט חוות דעת מסווגת מטעם רמ"ח מחקר והערכה אצל המשיב, שבה פורטה התנגדותם של גורמי המודיעין למתן שיחות טלפון למבקש (להלן: חוות הדעת המסווגת). בתום אותו דיון קבע בית המשפט כי חוות הדעת מטעם שירות הביטחון הכללי שהוצגה אינה מבססת את מעמדו הנטען של המבקש כמי שבא בגדרי החריג בסעיף 4(ב) לפקודה, אלא כי מדובר בחוות דעת התומכת באישור נקודתי למתן שיחת טלפון למבקש, לפי סעיף 19 לפקודה – החל על אסירים ביטחוניים שעניינם לא הוחרג לפי סעיף 4(ב). בצד האמור הורה בית המשפט כי המשיב יגיש לו הבהרות בנושאים שמנה ובהם סיווגו כאסיר ביטחוני והאפשרות להחיל בעניינו את סעיף 4(ב) לפקודה, בין היתר נוכח זיכוי של האחרון מן האישום בעבירת חברות בארגון טרור. לקראת דיון נוסף בעתירה הועברה לבאת כוח המבקש פרפרזה בת 4 עמודים מטעם שירות הביטחון הכללי בעניין התקיימותם של התנאים בסעיף 4(ב) לפקודה בעניינו של המבקש ובעניין ההבחנה בינו לבין אסירים ביטחוניים אחרים שהוזכרו בטיעוניו. בתום דיון נוסף בעתירה מיום 15.6.2020, לאחר שמיעת טיעוני הצדדים ולאחר שהוגש לעיונו של בית המשפט חומר חסוי מטעם שירות הביטחון הכללי (להלן: החומר החסוי), דחה בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט ש' פרידלנדר) את העתירה. נקבע כי נימוקי המשיב לסיווג המבקש כאסיר ביטחוני בעל זיקה לארגון עוין כמשמעו בפקודה קיבלו תימוכין בחומר החסוי (וכך גם ההבחנה בינו לבין אסירים ביטחוניים אחרים); כי מתן אפשרות לקיום שיחות הטלפון המבוקשות עלול לגרור ניצול לרעה באופן המקים מסוכנות מצד המבקש; וכי הטעמים שהוצגו בחומר החסוי להבחנה בין המבקש לבין אסירים ביטחוניים אחרים מספיקים. לפיכך נמצא כי

המבקש אינו עונה על התנאים המצטברים הקבועים בסעיף 4(ב) לפקודה ועל כן לא ניתן לקבוע כי החלטת המשיב בעניינו אינה סבירה.

כעולה מתשובת המשיב לפניי, כחודש וחצי לאחר מתן פסק הדין בעתירה נושא הבקשה, הגיש המבקש עתירת אסיר נוספת לבית המשפט המחוזי בבאר שבע, בעניין קיום קשר טלפוני עם בני משפחתו (עת"א (מחוזי ב"ש) 64299-07-20). ביום 2.11.2020 התקיים דיון בעתירה שבגדרו נמחק ההליך לבקשת המבקש. בפסק הדין צוין בנוסף, בבחינת למעלה מן הצורך, כי דין עתירה זו היה להימחק על הסף משום שלפני פחות מחצי שנה נדונה ונדחתה עתירה דומה, מבלי שהוצג בעתירה שינוי נסיבות מאז (תקנה 4(ג)(4) לתקנות סדרי דין (עתירות אסירים), התש"ם-1980).

3. מכאן הבקשה שלפניי (שהמועד להגשתה הוארך לבקשת המבקש, ראו החלטות רשמות בית משפט זה בבש"ם 6495/20), שבה חוזר המבקש, בעיקרם של דברים על טענותיו בעתירה. המבקש טוען כי לא היה מקום לקבוע כי הוא משתייך לארגון עוין נוכח זיכוי מעבירת חברות בארגון טרור בהכרעת הדין; כי החומר החסוי שעליו התבסס בית המשפט המחוזי בהחלטתו זהה לחומר שהוצג בהליך הפלילי ובו נמצא לזכות כאמור את המבקש מעבירת חברות בארגון טרור; וכי החלטת המשיב לאסור עליו לקיים שיחות טלפון באופן גורף, לרבות שיחות עם אשתו ובתו הקטינה, אינה סבירה ואינה מידתית. עוד נטען כי המבקש זוכה לביקורים של רעייתו מדי חודש בלבד (נכון למועד הגשת הבקשה), והקשר העיקרי ביניהם הוא באמצעות הטלפון; וכי המבקש הסתמך על האפשרות שניתנה לו בגדרי הדיון בעתירה לקיים שיחת טלפון עם משפחתו אחת לשבועיים, ואין מקום לשנות החלטה זו. עוד נטען כי לאסירים ביטחוניים אחרים ניתנה אפשרות לשוחח עם בני משפחתם בטלפון – בין היתר במסגרת פיילוט שעורך שירות בתי הסוהר בימים אלה (להלן: הפיילוט) – ואין מקום להבחין ביניהם לבין המבקש.

4. בהמשך להחלטתי מיום 27.10.2020 הגיש המשיב את תשובתו לבקשה, ואליה צורפו חוות הדעת המסווגת, החומר החסוי שהוגש לעיון בית המשפט המחוזי וכן חומר חסוי שנוסף מאז הרלוונטי לעניינו של המבקש – שהתבקש להגישו לעיון של בית משפט זה בהליך דנן. לטענת המשיב הבקשה לא עומדת באמות המידה שנקבעו בהלכה הפסוקה למתן רשות ערעור על פסק דין של בי המשפט המחוזי בעתירת אסיר. לגופם של דברים נטען כי העתירה נושא הבקשה הוגשה באמצע חודש מרץ עת חלו מגבלות על ביקורי משפחות בבתי הסוהר בשל התפרצות מגפת הקורונה, ואולם החל מחודש יוני 2020, קיבל המבקש ביקורי משפחות. צוין כי המבקש הוא אסיר ביטחוני וכי שירות הביטחון הכללי – כעולה מהחומר החסוי והפרפרזה שהועברה למבקש – סבור כי לא ניתן להימנע

מהטלת המגבלות הנובעות מכך בעניינו, וכי הוא אינו בא בגדרי החריג הקבוע בסעיף 4(ב) לפקודה. המשיב חוזר על טיעונו בהליך קמא שלפיהם האישור שניתן למבקש לקיים שיחת טלפון עם משפחתו הקרובה נעשה בהתאם לחריג ההומניטרי הקבוע בסעיף 19 לפקודה בשל משבר הקורונה; ורק בשל שגגה אושרו לו קיום שתי שיחות טלפון נוספות. לעמדת המשיב (ושירות הביטחון הכללי), בנקודת הזמן הנוכחית אין מנוס מלאסור על המבקש לקיים קשר טלפוני עם גורמים נוספים (למעט חריגים הומניטריים שייבחנו אם תוגש בקשה מתאימה לכך), בהינתן העבירות שבהן הורשע ונסיבותיהן.

לגישת המשיב אין בזיכוי של המבקש מחמת הספק מעבירת החברות בארגון טרור כדי להצדיק שינוי של סיווגו כאסיר ביטחוני, שהיא החלטה מינהלית המתבססת בין היתר גם על המניעים לביצוע העבירות שבגינן מרצה המבקש את מאסרו, ולכן המגבלות הנובעות מסיווג זה – עומדות בעיניו. טיעוני המבקש בעניין זה, כך המשיב, מנסים להפוך את החריג הקבוע בסעיף 4(ב) לכלל, ואולם כאמור שירות הביטחון הכללי שקל את עניינו הפרטני של המבקש גם בקשר לחריג האמור ומצא כי הוא לא בא בגדרו. אשר להפליה הנטענת של המבקש לעומת אסירים ביטחוניים אחרים נטען כי בהליך קמא פורטו ההבחנות בין המקרים שהוזכרו על ידי המבקש לבין עניינו שלו; וכי טענתו להפליה בשל הפיילוט דינה להידחות נוכח היקפו המצומצם, והבחינה המקיפה הנדרשת של סוגיית קיום קשר טלפוני לאסירים ביטחוניים שנמצאת על שולחנם של גורמים רבים בשירות בתי הסוהר ומחוצה לו.

5. בתגובה לתשובת המשיב מיום 10.1.2021 (שאת הגשתה התרתי בהחלטה מיום 6.12.2020) מדגיש המבקש את ההשלכות האישיות הקשות שיש לאיסור על קיום קשר טלפוני עם משפחתו – אשר מתעוררות גם בתקופה הנוכחית, שבה נאסרו שוב ביקוריה בשל מגפת הקורונה. עוד צוין כי לפני בית משפט זה מתבררות עתירות (בג"ץ 2280/20 ובג"ץ 2282/20) בעניינם של אסירים ועצירים ביטחוניים שהיו זכאים לקבל ביקורי משפחות אך הדבר נמנע מהם כתוצאה ממגבלות משבר הקורונה, בשאלת הסדרת חלופה של קיום קשר טלפוני עם אותם בני משפחה ככל שהדבר לא סותר את תכליות המגבלות לפי הפקודה. נטען כי בירור השאלות בעתירות דנן – הרלוונטיות גם לעניינו של המבקש – מצדיק מתן רשות ערעור. המבקש מוסיף וחוזר על טענותיו להפליה בהשוואה לאסירים ביטחוניים אחרים, בין היתר נוכח זיכוי מעבירת החברות בארגון טרור וכן על טענותיו להסתמכות על העמדה שהציג המשיב בגדרי ההליך הקודם שהתירה קיום השיחות אחת לשבועיים בכפוף לתנאים.

6. לאחר שעיינתי בבקשת הרשות לערער, בתשובת המשיב ובתגובת המבקש לתשובה הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות. אף בהנחה שחלה אמת מידה מקלה למתן רשות ערעור בבקשות מעין זו שלפניי (רע"ב 425/09 פריניאן נ' פרקליטות המדינה, חוות דעתו של השופט (כתוארו אז) א' גרוניס (11.3.2009)), איני סבור כי קמה עילה למתן רשות ערעור בענייננו. טענות המבקש שלפיהן יש להחיל בענייננו את החריג הקבוע בסעיף 4(ב) לפקודה, בין היתר נוכח זיכוי מעבירת חברות בארגון טרור, כמו גם טענותיו לגבי הסתמכות על האישור שניתן תחילה לביצוע כמה שיחות טלפון (כמפורט לעיל), נוגעות ליישום הדין בענייננו הפרטני, ולאחר שעיינתי גם בחומר החסוי שהוצג לבית משפט קמא – איני סבור כי הונחה עילה לתת רשות ערעור בעניינן (ראו והשוו רע"ב 7359/20 שגב נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 4 (10.11.2020); רע"ב 7959/15 פלוני נ' שירות בתי הסוהר, פסקה 3 (12.1.2016); רע"ב 5711/11 בר מוחה נ' שירות בתי הסוהר, פסקאות 8-9 (6.9.2011)). כמו כן, הטענות בדבר הפלייתו של המבקש לעומת אסירים ביטחוניים אחרים קיבלו מענה – כפי שצוין בפסק הדין של בית המשפט המחוזי – בחומר החסוי שהוגש על ידי שירות הביטחון הכללי, ואף בהן לא הונחה הצדקה לבירור נוסף לפני בית משפט זה. מסקנה זו יפה גם בהתייחס לטענות ההפליה בשל הפיילוט המונהג כיום על ידי שירות בתי הסוהר (ב-4 אגפים ספציפיים ובמספר מתקנים מצומצם). כעולה מתשובת המשיב היקפו של הפיילוט מוגבל בשלב זה וכפוף לתנאים ולפיקוח, וטרם התקבלו מסקנות כלליות מן התהליך, הנמצא בעיצומו. בנסיבות אלו, ובשים לב לכך שממילא טענות אלו לא עמדו במוקד טיעוני המבקש בהליך קמא (ועיון בהשתלשלות הדברים מלמד כי הנושא הועלה על ידי באת כוח המבקש בעל פה ובשולי הדברים בדיון האחרון שהתקיים בעתירה בלבד), גם טענות אלו של המבקש לא מגלות עילה למתן רשות ערעור.

7. לבסוף אציין כי העתירה שעל פסק הדין בה הוגשה הבקשה דנן עסקה באיסור על קיום שיחות טלפון שהוטל על המבקש על רקע הקושי שיצרו המגבלות על ביקורים בבית הסוהר בשל מגפת הקורונה מחודש מרץ 2020. מאז שהוכרעה העתירה, חזר המבקש לקבל ביקורים של בני משפחתו. הגם שלמרבית הצער, בתקופה האחרונה חודשו המגבלות על ביקורים בבתי הסוהר בשל מגפת הקורונה, איני סבור כי יש לדון בבקשה דנן על בסיס המגבלות העדכניות – בשים לב לכך שהעתירה ופסק הדין נושא הבקשה לא עסקו בהן, ולמותר לציין כי פתוחה לפני המבקש הדרך לפנות בבקשה מחודשת לקיום קשר טלפוני עם בני משפחתו על רקע המציאות הנוכחית, ואיני מביע עמדה בנושא זה (וראו בעניין זה גם סעיף 51 לתשובת המשיב). לכך אוסיף כי בהינתן המכלול האמור לא מצאתי כי העתירות שהוזכרו על ידי המבקש, התלויות ועומדות לפני בית משפט זה,

מצדיקות אף הן מתן רשות ערעור בהליך דנן, וככל שהסוגיות העקרוניות שיתבררו בגדרן יוכרעו באופן המשליך על עניינו הפרטני – טענותיו כמובן שמורות לו.

הבקשה נדחת אפוא. אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ו' בשבט התשפ"א (19.1.2021).

ש ו פ ט